

Nr 14.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 (nr 99), dels ock i ämnet väckt motion.

Genom en den 3 januari 1951 dagtecknad proposition, nr 17, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

Förordning

om ändring i familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 (nr 99).

Härigenom förordnas att 1 § 2 och 3 mom., 6 §, 12 § 3 mom., 13 §, 14 § 4 mom., 15, 17 och 19 §§, 28 § 1 mom. samt 39 § familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives samt att 2 § 3 mom. förordningen skall upphöra att gälla¹.

(Nuvarande lydelse.)

1 §.

2 mom. Vad i 20 § stadgas skall gälla allenast, när krigsavlöningsreglementet äger tillämpning; *Konungen äger dock* förordna, att bestämmelserna i 20 §, i vad de avse långtidslön, skola äga tillämpning under tid, då värnpliktiga äro inkallade jämlikt 27 § 2 mom. värnpliktslagen.

(Föreslagen lydelse.)

1 §.

2 mom. Vad i 20 § stadgas skall gälla allenast, när krigsavlöningsreglementet äger tillämpning. *Ändock att nämnda reglemente icke äger tillämpning äger Konungen* förordna, att bestämmelserna i 20 §, i vad de avse långtidslön, skola äga tillämpning under tid, då värnpliktiga äro inkallade jämlikt 27 § 2 mom. *eller 28 § 1 mom.* värnpliktslagen.

¹ Senaste lydelse av 6 § 2 och 3 mom., se 1947: 237.

(Nuvarande lydelse.)

3 mom. Konungen äger föreskriva, att under tid, då värnpliktiga äro inkallade enligt 27 § 2 mom. eller 28 § 1 mom. värnpliktslagen, bestämmelserna i denna förordning skola, med de inskränkningar som finnas påkallade, äga tillämpning jämväl å krigsfrivilliga och annan personal, som tjänstgör vid krigsmakten.

Konungen må — — — åtnjuta familjebidrag.

2 §.

3 mom. Om rätt till familjebidrag för den som under militärtjänstgöring ådragit sig kroppsskada är särskilt stadgat.

6 §.

1 mom. Familjepenning utgår med högst så stort belopp för dag, som för en var av nedan angivna ortsgrupper upptages i följande tariff:

	1	2	3
Ortsgrupp	För hustru och fränksild hustru ävensom — därest värnpliktig icke sammanlever med hustru eller hustrun, med vilken han sammanlever, är arbetsoförmögen — för annan familjemedlem, som förestår hemmet åt värnpliktig med hemmavarande familjemedlem under 16 år	För annan familjemedlem över 16 år än som avses i kol. 1	För annan familjemedlem under 16 år än som avses i kol. 1
	kronor	kronor	kronor
I ..	2: 75	1: 40	1: 10
II ..	3: —	1: 65	1: 20
III ..	3: 25	1: 90	1: 30

När synnerliga skäl därtill äro må efter särskilt medgivande, enligt vad

(Föreslagen lydelse.)

3 mom. Konungen äger föreskriva, att bestämmelserna i denna förordning skola, med de inskränkningar som finnas påkallade, äga tillämpning å värnpliktiga jämväl i andra fall än i 1 mom. avses ävensom å krigsfrivilliga och annan personal, som tjänstgör vid krigsmakten.

Konungen må — — — åtnjuta familjebidrag.

6 §.

Familjepenning utgår för familjemedlem som omnämnes i 3 § med högst nedanstående belopp för dag:

Kronor

- 1) För hustru och fränksild hustru ävensom — därest värnpliktig icke sammanlever med hustru eller hustrun, med vilken han sammanlever, är arbetsoförmögen — för annan familjemedlem, som förestår hemmet åt värnpliktig med hemmavarande familjemedlem under 16 år 3: 75
- 2) För annan familjemedlem över 16 år än som avses under 1) 2: —
- 3) För annan familjemedlem under 16 år än som avses under 1) 1: 50

När synnerliga skäl därtill äro må efter särskilt medgivande, enligt vad

(Nuvarande lydelse.)

i 39 § stadgas, familjepénning för värnpliktigs moder, som förestår hans hem, utgå enligt kolumn 1 i tariffen, oaktat den värnpliktige icke har hemmavarande familjemedlem under 16 år.

2 mom. Familjepénning utgår efter den ortsgrupp, till vilken den kommun är att hänföra, som enligt vad i 27 § stadgas skall utgiva beloppet. I fråga om kommunernas hänförande till ortsgrupp skall tillämpas den indelning i ortsgrupper, som enligt lagen den 28 juni 1935 (nr 434) om folkpensionering var gällande vid utgången av år 1947.

3 mom. I fråga om ort, vilken gränsar till ort i högre ortsgrupp, äger Konungen med avseende å visst intill gränsen liggande område på därom av vederbörande kommun gjord framställning förordna, att familjepénning, som enligt vad i 27 § stadgas skall utgivas av den kommun, inom vilken området är beläget, skall förhöjas med hälften av skillnaden mellan familjepénningen i kommunen i den högre ortsgruppen och familjepénningen i den kommun, inom vilken området är beläget.

12 §.

3 mom. Vid bestämmande — — — för bränslekostnader.

Därest ombyte — — — ombytet av bostad.

I fråga om värnpliktig, som fullgör första tjänstgöring (tjänstgöring i en följd), må vid bestämmandet av bostadsbidrag enligt denna paragraf hänsyn icke tagas till större bostadskostnad än som svarar mot hyran å orten för bostad om ett rum och kök,

(Föreslagen lydelse.)

i 39 § stadgas, familjepénning för värnpliktigs moder, som förestår hans hem, utgå med högst 3 kronor 75 öre för dag, oaktat den värnpliktige icke har hemmavarande familjemedlem under 16 år.

12 §.

3 mom. Vid bestämmande — — — för bränslekostnader.

Därest ombyte — — — ombytet av bostad.

I fråga om värnpliktig, som fullgör första tjänstgöring (tjänstgöring i en följd), må vid bestämmandet av bostadsbidrag enligt denna paragraf, där ej i särskilt fall tillsynsmyndigheten annat medger, hänsyn icke tagas till större bostadskostnad än

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

där ej i särskilt fall tillsynsmyndigheten medgiver, att bostadsbidraget bestämmes med hänsyn till hyran å orten för bostad om två rum och kök.

som svarar mot hyran å orten för bostad om två rum och kök.

13 §.

1 mom. Familjepenning utgår från och med inrykningsdagen till och med dagen för tjänstgöringens upphörande (utrykningsdagen). Har tjänstgöringen varat minst trettio dagar, skall bidrag utgå för ytterligare fem dagar; dock att till värnpliktig, som fullgjort tjänstgöring jämlikt 27 § 1 mom. värnpliktslagen, endast må utgå bidrag för resdagar utöver in- och utrykningsdagar.

Bostadsbidrag för bostad i den värnpliktige eller hans hustru tillhörig fastighet samt bostadsbidrag jämlikt 10 § utgår, beräknat för tjänstgöringsdag, under tiden från och med inrykningsdagen till och med dagen för tjänstgöringens upphörande. Bostadsbidrag i annat fall än nu sagts utgår till gäldande av utgifter, vilka förfalla från och med inställelsedagen, och uppbäres, där ej Konungen annorlunda förordnar, till och med utgången av den månad, under vilken tjänstgöringen upphört, dock att om bostadsbidrag jämlikt 9 § kommer att till beloppet understiga det bidrag, som skulle hava utgått, därest detsamma beräknats för tjänstgöringsdag, skillnaden utgår vid tjänstgöringens slut.

Om särskilda skäl därtill föranleda, må familjepenning utgå för högst tjugu dagar och bostadsbidrag för

13 §.

1 mom. Familjepenning utgår under tjänstgöringstiden. Har tjänstgöringen varat minst trettio dagar, skall familjepenning utgå för ytterligare fem dagar; dock ej efter tjänstgöring jämlikt 27 § 1 mom. värnpliktslagen.

Bostadsbidrag för bostad i den värnpliktige eller hans hustru tillhörig fastighet utgår, beräknat för tjänstgöringsdag, under tjänstgöringstiden.

Bostadsbidrag enligt 9 § i annat fall än i andra stycket sägs och bostadsbidrag enligt 11 § 2 mom. utgår till gäldande av utgifter, vilka förfalla under tjänstgöringstiden, dock att om sådant bostadsbidrag kommer att till beloppet understiga det bidrag, som skulle hava utgått, därest detsamma beräknats för tjänstgöringsdag, skillnaden utgår vid tjänstgöringstidens slut.

Bostadsbidrag enligt 10 § utgår från tjänstgöringstidens början till utgången av den månad under vilken tjänstgöringstiden utlöper.

Bostadsbidrag enligt 11 § 1 mom. utgår för kostnader för flyttning, som verkstälts under tjänstgöringstiden.

2 mom. Om särskilda skäl därtill föranleda, må familjepenning utgå för högst tjugu dagar och bostadsbidrag

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

högst trettio dagar utöver de i första och andra styckena stadgade tider, därvid dock i fråga om bostadsbidraget skall gälla att, därest sådant bidrag utgått för längre tid än som motsvarar den värnpliktiges tjänstgöring, det överskjutande antalet dagar skall medräknas i den tid, för vilken förlängt bidrag beviljas. Vad sålunda stadgats skall dock i fråga om värnpliktig, som fullgjort tjänstgöring jämlikt 27 § 1 mom. värnpliktslagen, äga tillämpning allenast därest tjänstgöringen upphört tidigare än som vid tjänstgöringens början kunde förutsättas.

För tid, under vilken värnpliktig åtnjuter tidsbegränsad ledighet utan krigslön (penningbidrag), må familjepening och bostadsbidrag ej utgå; dock att, om särskilda skäl äro för handen, familjepening må beviljas högst till och med tjugonde dagen samt bostadsbidrag högst till och med trettionde dagen efter ledighetens början.

2 mom. Storleken av familjepening och bostadsbidrag enligt 1 mom. tredje och fjärde styckena bestämmas med hänsyn till föreliggande behov.

3 mom. Om den värnpliktige avlidit, utgå familjepening och bostadsbidrag till och med månaden näst efter den under vilken dödsfallet blivit kunnigt. Lika med tjänstgöring anses krigsfångenskap. Har den värnpliktige anmälts såsom saknad och är ej uppenbart, att han rymt, må ock bidraget tills vidare utgå.

14 §.

4 mom. Bidrag må utgå med högst tio kronor för dag. Vid bestämmande — — — — — arbetskraftens avlönande.

enligt 9 §, 10 § och 11 § 2 mom. för högst trettio dagar utöver de i 1 mom. angivna tiderna, därvid dock i fråga om bostadsbidrag skall gälla, att, därest sådant bidrag utgått för längre tid än som motsvarar tjänstgöringstiden, det överskjutande antalet dagar skall medräknas i den tid, för vilken förlängt bidrag beviljas.

Bostadsbidrag enligt 11 § 1 mom. må, om särskilda skäl därtill äro, utgå jämväl för kostnader för flyttning, som verkställts inom trettio dagar efter tjänstgöringstidens slut.

Vad ovan i detta moment stadgats skall dock i fråga om värnpliktig, som fullgjort tjänstgöring jämlikt 27 § 1 mom. värnpliktslagen, äga tillämpning allenast därest tjänstgöringen upphört tidigare än som vid tjänstgöringens början kunde förutsättas.

Storleken av familjepening och bostadsbidrag, som i detta moment avses, bestämmas med hänsyn till föreliggande behov.

3 mom. Beträffande vad som avses med tjänstgöringstid meddelar Konungen närmare föreskrifter.

14 §.

4 mom. Bidrag må utgå med högst femton kronor för dag. Vid bestämmande — — — — — arbetskraftens avlönande.

(Nuvarande lydelse.)

15 §.

Därest hinder — — — (tjänstgöring i en följd).

Näringsbidrag enligt denna paragraf må beviljas med högst *ett*hundra kronor för månad. *Utan tillsynsmyndighetens medgivande må sådant bidrag icke beviljas med belopp, som tillsammans med utgående familjepenning och bostadsbidrag överstiger trehundra kronor i månaden.*

17 §.

Den, som uppbär näringsbidrag jämlikt 14 §, äger ej erhålla annat slag av familjebidrag än sjukbidrag och begravningsbidrag. *Vid valet mellan de bidragsformer, som kunna ifrågakomma, skall, om förutsättningar för beviljande av näringsbidrag jämlikt 14 § äro för handen, denna form av bidrag äga företräde framför familjepenning och bostadsbidrag.*

19 §.

Har familjemedlem, som avses i 3 § a), avlidit och ägde den värnpliktige vid tiden för dödsfallet uppbära familjepenning för familjemedlemmen eller åtnjöt den värnpliktige vid nämnda tidpunkt näringsbidrag som i 14 § sägs, skall begravningsbidrag tillerkännas den värnpliktige. Sådant bidrag utgår med *två*hundra *femtio* kronor för hustru och med *ett*hundrafemtio kronor för barn eller adoptivbarn.

28 §.

1 mom. Kommun, varest den värnpliktige å inrykningsdagen hade sin bostad, är, i avvidan på att annan kommun slutgiltigt åläggas betalningsskyldighet jämlikt 27 § för den värn-

(Föreslagen lydelse.)

15 §.

Därest hinder — — — (tjänstgöring i en följd).

Näringsbidrag enligt denna paragraf må beviljas med högst *ett*hundra *femtio* kronor för månad.

17 §.

Den, som uppbär näringsbidrag jämlikt 14 §, äger ej erhålla annat slag av familjebidrag än sjukbidrag och begravningsbidrag.

19 §.

Har familjemedlem, som avses i 3 § a), avlidit och ägde den värnpliktige vid tiden för dödsfallet uppbära familjepenning för familjemedlemmen eller åtnjöt den värnpliktige vid nämnda tidpunkt näringsbidrag som i 14 § sägs, skall begravningsbidrag tillerkännas den värnpliktige. Sådant bidrag utgår med *fem*hundra kronor för hustru och med *två*hundra *femtio* kronor för barn eller adoptivbarn.

28 §.

1 mom. Kommun, varest den värnpliktige å inrykningsdagen hade sin bostad, är, i avvidan på att annan kommun slutgiltigt åläggas betalningsskyldighet jämlikt 27 § för den värn-

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

pliktige tillkommande familjebidrag, skyldig att förskjuta familjebidrag, vartill den värnpliktige är berättigad. Familjepenning, som förskjutes enligt detta moment, skall bestämmas efter ortsgrupp I.

39 §.

Sådant medgivande, som avses i 3 § andra stycket, 6 § 1 mom. andra stycket, 9 § 2 och 3 mom., 11 § 1 mom. andra stycket, 12 § 3 mom. tredje stycket, 14 § 1 mom., 15 § första stycket eller 15 § andra stycket, lämnas av tillsynsmyndigheten på ansökan av familjebidragsnämnd. Medgivande lämnas för viss tid eller tills vidare. När skäl därtill äro, må medgivandet av tillsynsmyndigheten återkallas.

Har familjebidragsnämnd vägrat att hos tillsynsmyndigheten göra ansökan om medgivande, som avses i 3 § andra stycket, äger den värnpliktige ävensom sådan anhörig eller husföreståndarinna som där sägs göra ansökan direkt hos tillsynsmyndigheten. I övriga i första stycket avsedda fall tillkommer sådan rätt den värnpliktige samt familjemedlem, som av den värnpliktige angivits såsom betalningsmottagare för bidraget, ävensom, därest annan än den värnpliktige hos familjebidragsnämnd gjort ansökan om bidrag, sökanden.

pliktige tillkommande familjebidrag, skyldig att förskjuta familjebidrag, vartill den värnpliktige är berättigad.

39 §.

Sådant medgivande, som avses i 3 § andra stycket, 6 § andra stycket, 9 § 2 och 3 mom., 11 § 1 mom. andra stycket, 12 § 3 mom. tredje stycket, 14 § 1 mom. eller 15 §, lämnas av tillsynsmyndigheten på ansökan av familjebidragsnämnd. Medgivande lämnas för viss tid eller tills vidare. När skäl därtill äro, må medgivandet av tillsynsmyndigheten återkallas.

Har familjebidragsnämnd *icke funnit skäl* att hos tillsynsmyndigheten göra ansökan om medgivande, som avses i 3 § andra stycket, äger den värnpliktige ävensom sådan anhörig eller husföreståndarinna som där sägs göra ansökan direkt hos tillsynsmyndigheten. I övriga i första stycket avsedda fall tillkommer sådan rätt den värnpliktige samt familjemedlem, som av den värnpliktige angivits såsom betalningsmottagare för bidraget, ävensom, därest annan än den värnpliktige hos familjebidragsnämnd gjort ansökan om bidrag, sökanden.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1951; dock att i fråga om värnpliktig, som inryckt till tjänstgöring senare än den 27 maj 1951, stadgandet i 12 § 3 mom. sista stycket, sådant det lyder enligt denna förordning, skall tillämpas från tjänstgöringens början.

I samband med propositionen har utskottet till behandling förehaft en i anledning av densamma väckt motion, nr 298 i andra kammaren av herr *Dahlgren*.

I motionen hemställes,

»att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 17 angående förslag till Förordning om ändring i familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 (99) måtte besluta att 6 § får följande lydelse.

§ 6.

Familjepenning — — — — belopp för dag.

	Kronor
1. För hustru — — — — — under 16 år	5: 00
2. För annan — — — — — avses under 1)	3: 00
3. För annan — — — — — avses under 1)	2: 00»

Beträffande de skäl, som utöver vad nedan anföres åberopats till stöd för det genom propositionen framlagda lagförslaget, ävensom i fråga om de skäl, som motionären åberopat till stöd för sitt yrkande, får utskottet hänvisa till propositionen och motionen.

Inledning.

Försvarets socialbyrå erhöll våren 1947 uppdrag att i samråd med socialstyrelsen och, i den mån så befunnes erforderligt, jämväl med dåvarande statens arbetsmarknadskommission verkställa utredning rörande grunderna för bestämmande av familjebidrag m. m. Våren 1948 anmodades socialbyrån att vid fullgörandet av uppdraget närmare överväga jämväl de synpunkter, som i fråga om familjebidrag åt värnpliktiga framkommit i vissa remissyttranden över 1945 års försvarskommittés betänkande.

Den 21 december 1948 avgav socialbyrån förslag i anledning av de sålunda meddelade uppdragen. Efter remiss av förslaget framlades genom proposition den 10 mars 1950, nr 146, förslag till förordning angående provisorisk förhöjning av familjepenning enligt familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 (nr 99). Propositionen innefattade förslag om upphävande av dittillsvarande dyrortsgruppering av familjepenningen ävensom rörande vissa justeringar av familjepennings maximibelopp. Propositionen bifölls av riksdagen och förordningen utfärdades den 26 maj 1950 (nr 188). Förordningen har giltighet allenast under budgetåret 1950/51.

I propositionen 1950: 146 har lämnats redogörelse för dels huvuddragen i socialbyråns förslag, dels detaljförslaget om avskaffandet av dyrortsgrupperingen i vad gäller familjepenningen samt rörande familjepennings maximibelopp, dels ock innehållet i de yttranden, vilka i fråga om nyssberörda detaljförslag avgivits av hörda myndigheter och organisationer.

Sedermera har försvarets socialbyrå den 25 oktober 1950 avgivit förslag till vissa ytterligare ändringar i familjebidragsförfattningarna. Över sistnämnda förslag, som berör fråga angående dels familjebidragsförordningens

tillämplighetsområde dels och storleken av ifrågakommande begravningsbidrag, ha i anledning av remiss utlåtanden avgivits av *kammarrätten* och *chefen för försvarsstaben*.

Departementschefen.

Föredragande departementschefen, *statsrådet Vougt*, har beträffande *familjepenningen* anfört bland annat följande:

Med hänsyn till den ståndpunkt i fråga om familjepennningens dyrortsgruppering, som riksdagen intog vid behandlingen av propositionen 1950: 146, synes anledning icke föreligga att ånyo upptaga detta spörsmål. Jag förutsätter alltså, att dyrortsgrupperingen nu definitivt slopas såsom grundval för familjepennningen och att familjepennningens maximibelopp skola vara lika å samtliga orter.

Vad härefter angår maximibeloppen vill jag först erinra, att socialbyrån i sitt förslag framhöll att den levnadskostnadsfördyring, som inträffat från den 1 juli 1942, när förordningen i ifrågavarande avseende trädde i kraft, och till den 1 oktober 1948, vore så markerad att den i och för sig motiverade en höjning av familjepenningsbeloppen inom samtliga dyrortsgrupper, ävensom att levnadskostnadsfördyringen under berörda tidrymd syntes böra medföra, att de högsta belopp, varmed familjepennning skulle kunna utgå, borde fastställas till respektive kronor 3: 75, 2: — och 1: 50 för dag för ifrågavarande tre kategorier av familjemedlemmar.

Jag förordar att familjepennningen bestämmes i enlighet med byråns förslag. Jag vill i anslutning därtill framhålla, att nämnda förslag visserligen anslöt sig till prisläget den 1 oktober 1948 men att därvid en viss avrundning uppåt vidtogs i fråga om dagsbeloppen för hustru, 3: 75, och minderårigt barn, 1: 50. Denna avrundning täcker den prisstegring som inträffat under tiden den 1 oktober 1948—den 1 oktober 1950 och lämnar jämväl utrymme för viss ytterligare prisstegring.

Vad angår *näringsbidragen* har departementschefen uttalat följande:

I likhet med socialbyrån och flertalet hörda myndigheter och sammanslutningar finner jag erforderligt att i förevarande sammanhang ändringar vidtagas i de stadganden i förordningen, som beröra näringsbidrag. Vad först gäller frågan om formerna för sådana bidrag vill jag erinra, att bidrag för upprätthållande av rörelse infördes genom 1940 års krigsfamiljebidragsförordning och bidrag för nedlagd rörelse genom 1942 års förordning. Det är uppenbart, att näringsbidragen under den tid, då 1946 års familjebidragsförordning varit i kraft, på grund av den relativt ringa omfattningen av inkallelserna och den omständigheten att dessa berört huvudsakligen värnpliktiga under första tjänstgöring kommit att minska i omfattning och betydelse. Häri torde till en del ligga orsaken till de uppkomna svårigheterna vid behovsprövningen av dessa bidragsformer. Näringsbidragens betydelse vid inkallelser som äro mera omfattande och beröra äldre värnpliktiga synes emellertid icke böra underskattas. De svårigheter, som nu mött vid behovs-

prövningen, äro måhända i och för sig ägnade att aktualisera frågan om en mera genomgripande ändring av näringsbidragen, men jag är icke nu beredd att förorda införandet av en enhetlig näringsbidragsform.

Den förut berörda förhöjningen av familjepennningens maximibelopp synes även böra föranleda en uppräknig av maximibeloppen för näringsbidrag i dess två nu förekommande former. Socialbyråns förslag härutinnan, som lämnats utan erinran i flertalet yttranden, anser jag lämpligt avvägt. Jag föreslår alltså, att näringsbidrag enligt 14 § förordningen må utgå med högst 15 kronor för dag och näringsbidrag enligt 15 § med högst 150 kronor för månad.

Departementschefen har vidare berört frågan om *tidpunkten för förordningens ikraftträdande* och härutinnan anför:

I fråga om tidpunkten för de föreslagna bestämmelsernas ikraftträdande hade det i och för sig tett sig naturligt att densamma valts så att bestämmelserna blivt tillämpliga från och med den dag — den 28 maj 1951 — då huvuddelen av de värnpliktiga nästa gång inrycker. Då emellertid en provisorisk förhöjning av familjepennningen redan genomförts för hela budgetåret 1950/51 och med hänsyn till den dominerande ställning familjepennningen intar i systemet finner jag det lämpligare att genomföra det framlagda förslaget först från och med ingången av budgetåret 1951/52. Härifrån torde dock böra göras ett undantag, nämligen i fråga om bostadsbidrag enligt 12 § 3 mom. sista stycket förordningen. I detta avseende synas mig övervägande skäl tala för att de föreslagna ändringarna få träda i kraft redan före den 1 juli 1951. Det kan nämligen anses innebära en onödig omgång, om familjebidragsnämnd skulle vara nödsakad att söka tillsynsmyndighetens medgivande att för juni månad 1951 utgiva bostadsbidrag med belopp, som svarar mot hyreskostnaden för lägenhet om två rum och kök, när nämnden i allt fall från och med den 1 juli 1951 skall äga självständigt besluta härom. Jag vill därför förorda, att de föreslagna ändringarna i familjebidragsförordningen träda i kraft den 1 juli 1951 dock att i fråga om värnpliktig, som inryckt till tjänstgöring senare än den 27 maj 1951, den föreslagna bestämmelsen i 12 § 3 mom. sista stycket förordningen skall få tillämpas redan från tjänstgöringens början.

Utskottet.

Vid fjolårets riksdag antogs efter förslag av Kungl. Maj:t förordning angående provisorisk förhöjning av familjepennningen enligt familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 att gälla under budgetåret 1950/51. I förevarande proposition föreslås nu en mera slutlig reglering av familjepennningens maximibelopp, förhöjning av de maximibelopp varmed näringsbidrag kunna utgå samt förhöjning av begravningsbidragens belopp. Därjämte föreslås vissa författningsändringar, som ansluta till de nu nämnda förslagen eller eljest med hänsyn till vunna erfarenheter ansetts erforderliga.

Kostnaderna för de av 1950 års riksdag beslutade samt de nu föreslagna reformerna ha av departementschefen uppskattats till sammanlagt i runt tal 2 miljoner kronor.

I propositionen förutsättes, att dyrortsgrupperingen nu definitivt slopas såsom grundval för familjepénningen och att familjepénningens belopp skola vara lika å samtliga orter. Häremot har utskottet intet att erinra.

Vad familjepénningens maximibelopp angår, har departementschefen framhållit, att socialbyråns förslag visserligen anslöt sig till prisläget den 1 oktober 1948 men att därvid en viss avrundning uppåt vidtogs i fråga om dagsbeloppen för hustru, 3: 75, och minderårigt barn, 1: 50, samt att denna avrundning täcker den prisstegring, som inträffat under tiden den 1 oktober 1948—den 1 oktober 1950 och jämväl lämnar utrymme för viss ytterligare prisstegring. Med hänsyn till den prisstegring som inträffat efter sistnämnda datum torde de föreslagna beloppen enligt utskottets mening på sin höjd kunna anses ansluta sig till nuvarande prisläge; något utrymme för ytterligare prisstegring torde sålunda icke finnas. Detta oaktat anser sig utskottet kunna godtaga förslaget i denna del men förutsätter härvid, att Kungl. Maj:t ägnar frågan fortsatt uppmärksamhet.

Vid nu angivna ställningstagande kan utskottet ej tillstyrka bifall till motionen.

I fråga om den föreslagna förhöjningen av de belopp, varmed övriga bidrag kunna utgå, har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Enligt förslaget avses förordningen träda i kraft den 1 juli 1951, dock med undantag för bestämmelsen i 12 § 3 mom. sista stycket förordningen, vilken i fråga om värnpliktig, som inryckt till tjänstgöring senare än den 27 maj 1951, skall tillämpas från tjänstgöringens början. Efter det propositionen avlämnats till riksdagen har Kungl. Maj:t dels förordnat att värnpliktiga tillhörande armén, vilka i mars månad innevarande år avsluta första tjänstgöring (tjänstgöringsomgång) jämlikt 27 § 1 mom. A värnpliktslagen — med vissa undantag — skola i omedelbar anslutning till första tjänstgöring fullgöra ytterligare tjänstgöring om 30 dagar, dels ock medgivit, att repetitionsövningar jämlikt 27 § 1 mom. A värnpliktslagen av större omfattning må anordnas under år 1951. Detta övningsprogram tager sin början omkring den 15 april. Enligt utskottets mening böra de föreslagna ändringarna i familjebidragsförordningen göras tillämpliga i fråga om samtliga värnpliktiga, som omfattas av ifrågavarande repetitionsövningsprogram. Utskottet föreslår med hänsyn härtill att ifrågavarande ändringar skola träda i kraft den 1 april 1951. Då av praktiska skäl de nya bestämmelserna icke torde böra gälla beträffande värnpliktiga, som avsluta sin tjänstgöring under april månad 1951, bör stadgas, att nu gällande bestämmelser skola tillämpas i fråga om värnpliktig, vars tjänstgöring påbörjats före nämnda dag men upphör under april månad 1951.

Mot de i propositionen föreslagna författningsändringar, som utskottet här ovan ej närmare berört, har utskottet intet att erinra.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av förevarande proposition samt med avslag å motionen II: 298 måtte — med förklaring att riksdagen funnit vissa ändringar erforderliga i det genom propositionen framlagda författningsförslaget — för sin del antaga förslaget med de ändringar, att rubriken och ingressen erhålla följande lydelse:

Förordning

om ändring i familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 (nr 99), m. m.

Härigenom förordnas *dels* att 1 § 2 och 3 mom., 6 §, 12 § 3 mom., 13 §, 14 § 4 mom., 15, 17 och 19 §§, 28 § 1 mom. samt 39 § familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives samt att 2 § 3 mom. förordningen skall upphöra att gälla, *dels ock* att förordningen den 26 maj 1950 (nr 188) angående provisorisk förhöjning av familjepenning enligt familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 (nr 99) icke vidare skall lända till efterrättelse,

samt att slutstadgandet erhåller följande lydelse:

Denna förordning träder i kraft den 1 april 1951, dock att i fråga om värnpliktig, vars tjänstgöring påbörjats före nämnda dag men upphör under april månad 1951, de äldre bestämmelserna i familjebidragsförordningen ävensom bestämmelserna i förordningen den 26 maj 1950 (nr 188) angående provisorisk förhöjning av familjepenning enligt familjebidragsförordningen skola tillämpas.

Stockholm den 27 februari 1951.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Norman, Forslund, Hallagård, Sten, Wistrand, Sunne, Nils Elowsson och Wahlund;

från andra kammaren: herrar Jacobsson i Igelsbo, Hellbacken, fruarna Nordgren, Johansson i Norrköping, Sandström, herrar Nilsson i Göteborg, Hagård och Carlsson i Bakeröd.